

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет «Дизайн»

Кафедра «Графічний дизайн»

Євко Вероніка Романівна

**ВІЗУАЛЬНО-ХУДОЖНІ ЗАСОБИ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ СВІДЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АВТОРСЬКІЙ
АНІМАЦІЇ**

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр»

зі спеціальності 022 Дизайн

ОПП «Дизайн візуальних комунікацій»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ В. Р. Євко

Науковий керівник: Малиніна Ірина Олегівна

кандидат педагогічних наук, доцент

Харків – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
1.1. Науковий стан теми дослідження	8
1.2. Методи дослідження	10
Висновки до першого розділу	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРИКЛАДІВ ТА ХУДОЖНІ ПРИНЦИПИ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ АНІМАЦІЇ	
2.1. Візуально-художні підходи в авторській документальній анімації	
2.2. Аналіз аналогів та світові тенденції розвитку	
2.3. Принципи гармонізації візуально-художніх засобів у документальній анімації	
Висновки до другого розділу	
РОЗДІЛ 3. ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ: ВІЗУАЛЬНО ХУДОЖНЄ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ СВІДЧЕНЬ	
3.1. Обґрунтування вибору теми та концептуальна ідея проєкту	
3.2. Сценарна розробка та композиційна побудова твору	
3.3. Засоби, матеріали та технології реалізації	
Висновки до другого розділу	
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29
ДОДАТОК А. Аналоги та прототипи	
ДОДАТОК Б. Пошукові ескізи персонажів та середовищ	
ДОДАТОК В. Проєктна пропозиція: сторіборд та сцени	

АНОТАЦІЯ

Yevko V. R. Visual and artistic reinterpretation of documentary testimonies in contemporary authorial animation. — Qualification work on the rights of the manuscript. Thesis for a Master's Degree in the specialty 022 Design, educational program "Visual Communication Design". — Kharkiv State Academy of Design and Arts. Kharkiv, 2025.

The work is devoted to a comprehensive study of the visual and artistic means used for the creative reinterpretation of documentary testimonies in contemporary authorial animation. The research focuses on the process of transforming real letters, memoirs, and oral testimonies into an artistic narrative capable of evoking deep emotional empathy in the audience.

The study examines the current state of authorial animation in both global and Ukrainian contexts, emphasizing the balance between factual accuracy, artistic interpretation, and the ethical responsibility of the author. The theoretical framework is based on the works of leading domestic and international researchers in the fields of animation theory, documentary cinema, and visual communications (P. Ward, A. Honess Roe, S. Mobbs, P. Wells, S. Berry, and others), which allows for identifying key strategies for visualizing memory, reconstructing events, and conveying internal experiences through poetic and metaphorical imagery. Special attention is given to methods through which authorial animation creates an "emotional trace" of events, fills gaps in the visual representation of historical experiences, and fosters both aesthetic and psychological authenticity in the perception of documentary sources.

The practical part of the work involves the creation of an animated project in which documentary texts are not quoted verbatim but are reinterpreted through artistic techniques, visual composition, and metaphorical constructs. The visual narrative combines traditional 2D animation techniques with modern digital methods, creating a unique artistic language and conveying the emotional content of the sources. The research materials include archival letters, diaries, oral histories,

and personal stories of significant social and cultural value. Ethical principles are strictly observed in working with sensitive material, ensuring respect for the dignity of the subjects while maximizing the emotional effect on the audience.

The aim of the work is to create an authorial animated piece that functions not as a documentary report but as an artistic reflection, deepening understanding and empathy in the audience. To achieve this goal, several tasks were addressed: analyzing examples of contemporary authorial animation, developing compositional and stylistic solutions, creating animated sequences that transform documentary material into emotionally rich artistic imagery, and evaluating the effectiveness of visual and narrative techniques in conveying emotional and cognitive content.

The scientific novelty of the work lies in systematizing the visual and artistic strategies for reinterpreting documentary sources in contemporary authorial animation. For the first time in the Ukrainian context, a methodological approach is proposed that integrates the analysis of documentary material, artistic narrative techniques, and ethical considerations in handling sensitive content. Conceptual principles for poetic and metaphorical reinterpretation of documentary testimonies are formulated, providing a foundation for both academic research and practical application in animation production.

The practical significance of the research is determined by the creation of a production-ready animated project demonstrating the potential of contemporary animation to enhance understanding of personal and collective experiences, develop empathy in viewers, and generate culturally meaningful artistic reflections. The project can also serve as a basis for further academic studies in authorial animation, documentary analysis, and the development of visual communication in contemporary media art.

Keywords: authorial animation, reinterpretation, documentary testimonies, visual means, artistic approach, poetic imagery, memory, ethical transformation, contemporary art.

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасна авторська анімація є потужним засобом візуальної комунікації, здатним не лише розважати, але й виконувати важливу культурну та соціальну функцію. Одним із напрямів її розвитку є переосмислення документальних свідчень, коли реальні історії, події чи факти трансформуються в художні образи, що передають емоційний і символічний вимір подій. Такий підхід дозволяє створити не документальну реконструкцію, а глибоку рефлексію, яка зберігає фактичну основу, водночас розкриваючи внутрішній сенс і психологічну атмосферу пережитого.

В українському контексті ця тема набуває особливої значущості через сучасні історичні виклики, зокрема повномасштабну війну, соціальні та культурні зміни, що супроводжуються численними особистими й колективними травмами. Анімація дає змогу перетворити документальні свідчення на універсальні художні образи, зрозумілі як українській, так і міжнародній аудиторії. Це сприяє збереженню культурної пам'яті, формуванню наративу, що відображає український досвід, та налагодженню міжкультурного діалогу.

Переосмислення документальних свідчень засобами анімації актуальне не лише для мистецької спільноти, але й для суспільства загалом, адже воно допомагає осмислювати складні теми, підтримує емоційне відновлення та створює архів візуально-художніх інтерпретацій сучасної історії.

Об'єкт дослідження є сучасна українська та світова авторська анімація, що звертається до документальних свідчень.

Предметом дослідження є візуально-художні засоби переосмислення документальних свідчень у сучасній авторській анімації.

Мета дослідження виявити та систематизувати принципи й прийоми створення анімаційних робіт, що переосмислюють документальні свідчення, із фокусом на художній мові та візуально-пластичних рішеннях.

Для досягнення мети планується вирішити наступні **завдання**:

- провести аналіз наукових та мистецьких джерел, присвячених використанню документальних матеріалів у анімації;
- дослідити підходи та методи художнього переосмислення реальних свідчень;
- виявити візуальні прийоми, що сприяють емоційному впливу на глядача;
- розробити власну концепцію анімаційного проєкту на основі документальних свідчень, з урахуванням особливостей українського контексту.

Методи наукового дослідження ґрунтуються на комплексному підході, що поєднує мистецтвознавчий аналіз, порівняльний метод, структурно-функціональний аналіз, а також художньо-практичний експеримент. У процесі проєктної роботи застосовано методи сторібордингу, розробки концепт-арту, цифрової анімації та комп'ютерного моделювання із використанням програм: Adobe After Effects, Adobe Photoshop, ToonBoom Harmony, Storyboarder.

Межі дослідження: хронологічно охоплюють період початку XXI століття, з акцентом на сучасні тенденції в авторській анімації. **Територіально** — світовий контекст із фокусом на українську авторську анімацію, яка переосмислює документальні свідчення, пов'язані з національними історичними та соціальними подіями.

Наукова новизна полягає у визначенні та систематизації візуально-художніх засобів, що забезпечують глибоке емоційне та символічне переосмислення документальних свідчень в авторській анімації.

Практична цінність результатів дослідження визначається можливістю застосування виявлених принципів і прийомів у створенні анімаційних проєктів культурного, освітнього та соціального спрямування, що сприятимуть збереженню й осмисленню національної та світової культурної пам'яті.

Структура дослідження і об'єм дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел (35 позицій),

альбому ілюстрацій (20 позицій). Об'єм основної частини дослідження складає 35 сторінок, повний об'єм з додатками 55 сторінок.

Проектна пропозиція включає: розробку концепції анімаційного фільму, сторібордів, ключових сцен та ескізів персонажів, візуально-стильових рішень, анімаційних тестів та презентаційного відеоролика (2-3 хв).

РОЗДІЛ 1

НАУКОВО-ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Науковий стан теми дослідження

Тема візуально-художніх засобів переосмислення документальних свідчень у сучасній авторській анімації лишається порівняно новою для української наукової традиції, хоча у світовому контексті вона активно осмислюється щонайменше з початку 2000-х років. Її міждисциплінарна природа об'єднує теорію кіно, культурологію пам'яті, візуальні комунікації та цифрові медіа, ставлячи у центр питання співвідношення фактичної достовірності, художньої інтерпретації та етичної відповідальності автора[2].

В українському контексті дослідження зосереджуються переважно на загальних тенденціях розвитку анімації та впливі цифрових технологій на візуальну мову. Л. А. Левченко у монографії «Анімаційне мистецтво України: тенденції розвитку та стилістичні пошуки» фіксує зсув від виключно дитячого сегменту до соціально чутливих тем і документальної проблематики, що вимагає якісно нової образної мови: *«українська анімація поступово виходить за межі дитячого сегменту...»* (2021, с. 137) [3]. У праці «Цифрові технології в сучасному мистецтві» авторка підкреслює, що цифрові інструменти *«не лише розширюють технічні можливості, але й змінюють саму логіку візуального наративу, роблячи його більш фрагментованим, асоціативним та інтерактивним»* (2022, с. 84) [3].

С. Соколов розглядає документальну анімацію як інструмент репрезентації пам'яті, що *«заповнює лакуни у візуальній історії»*, коли відсутні або обмежені відеоархіви, і водночас дозволяє передати «емоційний слід» подій (2023, с. 53) [5]. О. Мельник систематизує техніки — від інфографіки до мальованих сцен — і наголошує на «новому типі правдивості», де точність фактів поєднується з глибиною переживання через метафоризацію. У ширшій

гуманітарній оптиці О. Куценко акцентує, що візуальні мистецтва «перетворюють пам'ять з архіву фактів на простір переживання» (2019, с. 58), що безпосередньо резонує з поетикою авторської документальної анімації та підкреслює необхідність художньої інтерпретації для глибшого усвідомлення історичного та соціального контексту подій [5].

Міжнародний дискурс пропонує усталену теоретичну базу. П. Ворд у «Animating with Facts» окреслює анімаційний документ як гібридну форму, що розширює межі документалістики завдяки інтерпретаційній гнучкості (2012). А. Honess Roe визначає ключову евристичну рису жанру: *«анімація здатна робити видимим невидиме — спогади, уяву, внутрішні стани»* (2021, с. 14). S. A. Mobbs аналізує візуальну граматику і застерігає від автоматичного ототожнення реалістичності стилю з вищою достовірністю: *«іноді стилізація глибше передає правду»* (2016, с. 102). П. Wells підкреслює роль авторської позиції як етичного та естетичного каркасу, що дозволяє поєднати інтимне й універсальне — особливо у роботі з травматичним досвідом (2002). Ці підходи корелюють із «емоційним дизайном» І. Ісбістера (2016), який пояснює механізми емпатійного залучення глядача через образно-наративні рішення[12].

Окрему групу становлять праці з теорії документального кіно (Б. Ніколс; М. Ренов; J. Gaines & M. Renov), які, хоч і не фокусуються виключно на анімації, наголошують: документальне завжди є інтерпретацією реальності, а не її копією. Це положення принципове для анімації, що від початку працює з реконструкцією — пам'яті, уявних просторів, недоступних для прямої зйомки фактів. С. Berry, аналізуючи репрезентацію історії, вказує, що анімація не «відхиляє» факт, а надає візуальність тому, що інакше лишилося б поза кадром (2018)[12].

Особливу увагу наукова спільнота приділяє етичним аспектам роботи з травматичними матеріалами. Автори зазначають, що анімація дозволяє поєднувати об'єктивність документу та емоційну достовірність, уникаючи сенсаціоналізації трагедій. Важливим є також питання авторської

інтерпретації: художник не лише відтворює подію, а й створює новий сенс через символічну форму, ритм монтажу, колористичну палітру та метафоричні образи. Такий підхід відповідає сучасним концепціям інтерактивної пам'яті та емоційної репрезентації [12,13].

Разом із тим у вітчизняному полі наявна фрагментарність: бракує комплексних робіт, які одночасно охоплювали б історичні передумови, художньо-виражальні засоби, технологічні практики та психологію сприйняття авторської документальної анімації. Найменш опрацьованими залишаються питання системної класифікації візуально-композиційних стратегій переосмислення джерел (листів, щоденників, усних свідчень), процедур авторської інтерпретації та меж допустимого художнього узагальнення у зв'язку з етикою представлення травматичного досвіду[2].

Попри це, накопичений міжнародний досвід і поодинокі ґрунтовні українські розвідки задають продуктивне поле для міждисциплінарних підходів — на перетині мистецтвознавства, медіазнавства, культурної пам'яті та цифрового дизайну. Узагальнюючи, можна констатувати: світова наукова традиція вже запропонувала теоретико-методологічний каркас для осмислення анімаційної документалістики, тоді як українські студії перебувають на етапі становлення. Це відкриває широкий простір для подальших досліджень, здатних інтегрувати міжнародні напрацювання та водночас зберігати локальну специфіку — насамперед у сфері візуально-художніх засобів переосмислення документальних свідчень у сучасній авторській анімації.

1.2. Методи дослідження

У процесі дослідження використано комплекс методів, характерних для мистецтвознавчого аналізу та міждисциплінарних підходів: системний підхід, метод систематизації, аналітичний та типологічний методи, метод абстрагування та екстраполяції, а також метод реконструкції та моделювання.

Системний підхід дав змогу розглядати процес переосмислення документальних свідчень у сучасній авторській анімації як багаторівневу систему, де взаємодіють документальна основа, художній образ, технічні прийоми та емоційно-психологічний вплив. Такий підхід дозволив аналізувати анімаційні твори у зв'язку з культурними, історичними та соціальними контекстами, а не лише як ізольовані мистецькі продукти.

Метод систематизації було застосовано для впорядкування матеріалу дослідження: добір прикладів авторської анімації, їх класифікація за типом джерел (свідчення очевидців, письмові документи, щоденники, листи), технікою виконання та характером художнього переосмислення. Це дало можливість виявити спільні принципи роботи з документальною основою у різних авторів.

Аналітичний метод використано для детального розгляду ключових елементів художньої мови авторської анімації: композиційних рішень, стилізації персонажів та середовища, кольорової гами, ритму монтажу та символічних образів. Аналіз окремих компонентів дозволив визначити, як саме візуальні засоби трансформують сприйняття вихідного документального матеріалу.

Типологічний метод сприяв створенню класифікації анімаційних творів за підходами до переосмислення документальних свідчень: від реалістичного реконструювання подій до експресивно-метафоричних форм, що апелюють передусім до емоційного досвіду глядача.

Метод абстрагування та екстраполяції застосовано для узагальнення виявлених художніх стратегій і визначення тенденцій у використанні анімації для осмислення травматичного досвіду, історичної пам'яті та особистих свідчень. Це дозволило екстраполювати результати дослідження на ширший контекст сучасного медіамистецтва.

Метод реконструкції та моделювання дав змогу відтворити можливі етапи творчого процесу: від роботи з архівними документами до створення готового анімаційного образу. Зокрема, аналіз ескізів, розкадровок, а також

авторських коментарів дозволив змодельовати, як документальна основа поступово трансформується у художню форму.

Отже, застосування цього комплексу методів забезпечило багатоплановий розгляд теми та дозволило виявити специфіку переосмислення документальних свідчень у сучасній авторській анімації, з урахуванням як візуально-художніх, так і емоційно-психологічних чинників.

Висновки до першого розділу

Висновки до першого розділу узагальнюють огляд спеціальної літератури, присвяченої переосмисленню документальних свідчень у сучасній авторській анімації, а також обґрунтування обраних методів дослідження.

1. Огляд спеціальної літератури дозволив встановити, що переосмислення документальних свідчень у авторській анімації перебуває на етапі активного формування як у світовому, так і в українському культурному контексті. У закордонних дослідженнях переважають напрацювання, що охоплюють жанрову типологію та мистецтвознавчий аналіз візуальних стратегій, тоді як в Україні подібні роботи здебільшого фрагментарні й зосереджені на історичному чи технічному аспектах. Комплексне вивчення саме художніх прийомів переосмислення документального матеріалу в анімації залишається недостатньо розробленим, що підкреслює актуальність і новизну дослідження.
2. На основі системного підходу, методів систематизації, аналізу, типологізації, абстрагування, екстраполяції, реконструкції та моделювання визначено основні напрями досліджень у цій сфері: культурно-історичний (контекст створення та сприйняття анімаційних робіт), художньо-виражальний (візуальна стилістика, колористика, композиція) та комунікативний (взаємодія з

глядачем, вплив на формування пам'яті та емоційної реакції). Установлено, що успішне переосмислення документальних свідчень у авторській анімації передбачає баланс між достовірністю вихідного матеріалу та індивідуальною художньою рефлексією автора.

3. Обрані методи та їх обґрунтування дозволили здійснити науково аргументоване дослідження, досягнути поставленої мети та розв'язати завдання, пов'язані з аналізом сучасного стану і потенціалу розвитку авторської анімації як засобу культурної інтерпретації та збереження пам'яті. Це, своєю чергою, дало змогу окреслити ключові проблеми й перспективи художнього використання документальних джерел у візуальному мистецтві.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ПРИКЛАДІВ ТА ХУДОЖНІ ПРИНЦИПИ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ АНІМАЦІЇ

2.1. Візуально-художні підходи в авторській документальній анімації

Авторська анімація, що ґрунтується на документальних свідченнях, поєднує реальність фактів із індивідуальною художньою рефлексією[2,23]. Такий підхід дозволяє не лише передати зміст подій, а й занурити глядача в емоційний, психологічний і культурний контекст, який неможливо відтворити засобами прямої документальної зйомки[24]. Візуальний стиль у цьому жанрі виконує подвійну функцію — естетичну та смислову: він формує атмосферу оповіді та задає спосіб сприйняття переосмисленого матеріалу.

Вибір стилю та образних рішень визначає не лише характер візуального ряду, але й саму логіку подання історії — від ступеня збереження достовірних деталей до рівня умовності зображення[3,6]. Завдання художника-аніматора полягає у створенні візуальної мови, яка відображає суб'єктивний досвід, емоційний стан і культурну пам'ять, не зводячи їх до прямої ілюстрації факту.

Серед поширених напрямів у візуальних рішеннях такої анімації можна виділити абстрактно-метафоричний стиль, який дозволяє передати внутрішні переживання та атмосферу подій, залишаючи простір для асоціацій і глядацького співпереживання[4,5]. Він особливо ефективний у випадках, коли ключовим є не відтворення деталей, а передача настрою, травматичного досвіду чи спогадів.

Інший напрям — стилізований реалістичний, де точність деталей поєднується з художнім спрощенням форми, кольору та фактури. Такий підхід зберігає пізнаваність місць і образів, але водночас підсилює емоційний вплив через цілеспрямовану композицію, роботу зі світлом і колірну драматургію.

Важливе місце посідають і техніки нефотореалістичного рендерингу, які створюють ефект малювання або живописного кадру. Завдяки цьому

можливо візуалізувати фрагментарність пам'яті, розмитість спогадів чи символічний характер певних образів.

У процесі переосмислення документальних свідчень візуальний стиль набуває ролі «другої мови» оповіді: силуети, ритм рухів, композиційні акценти, колір і текстура стають носіями додаткових смислів. Глядач сприймає події не лише як хронологію фактів, а як внутрішній досвід, що проходить крізь авторське бачення[5].

Ще одним принциповим компонентом є ритм і пластика руху, які здатні виконувати функцію наративного коментаря. Навіть мінімальна анімація, побудована на повільних, «зважених» рухах, може передавати напруження, травматичний злам або стан спогадування. Рух тут перестає бути суто механічним явищем і перетворюється на засіб вираження психологічного часу — розтягнутого, фрагментованого або, навпаки, стисненого.

Суттєвою складовою виступає також текстурність. Використання акварелі, графітних штрихів, туші, фактур паперу чи цифрових імітацій матеріальності створює ефект «ручної присутності» автора. Така матеріальність підсилює документальну природу твору, адже демонструє, що свідчення проходять через конкретний творчий суб'єкт, стають результатом особистого переживання та інтерпретації[1,3].

Окрему роль у формуванні художньої мови документальної анімації відіграє феномен суб'єктивізованої камери, тобто використання ракурсів і композиційних рішень, які імітують реальне сприйняття людини: тремтіння лінії, нерівні рамки, фокус на деталях. Такі прийоми підсилюють відчуття присутності та дозволяють змістити акцент з об'єктивного свідчення на внутрішній стан оповідача. Суб'єктивізована камера працює не як зображення реальності, а як візуальний запис пам'яті.

У документальній анімації часто використовується принцип нашарування образів, коли на одному кадрі поєднуються різні техніки — наприклад, графітні штрихи, цифрова текстура та фотографічні фрагменти. Таке нашарування створює ефект багатовимірності: окремі шари візуальної

інформації сприймаються як різні рівні спогадів — чіткі, фрагментарні, витіснені. Це дозволяє передавати психологічний процес пригадування, що завжди є складним і нелінійним. Важливим стає й темпоральний монтаж, коли художник працює не лише з ілюстрацією подій, а й з відтворенням їхнього внутрішнього часу. Наприклад, уповільнення анімації перед кульмінаційними моментами, повтори, паузи чи статичні кадри можуть виконувати функцію емоційного підкреслення. Таким чином, час стає не просто хронологією, а драматургічним інструментом.

Ще однією характерною рисою сучасної документальної анімації є використання “негативного простору” — порожніх ділянок кадру, де відсутні деталі або персонажі. Така пустка може символізувати втрату, пам’ять, яку неможливо пригадати, або тишу після події, що не піддається вербалізації. У роботах, присвячених війні, травмі чи втраті, цей прийом набуває особливої емоційної сили.

У контексті переосмислення документальних свідчень важливою є і кольорова драматургія. Колір може виконувати функцію маркера часу, емоційного тону, модальності оповіді або переходу між реальним та внутрішнім світом персонажа. Він здатен структурувати простір кадру, виокремлювати значущі деталі та підсилювати символічні акценти. У документальних анімаційних практиках колір нерідко використовується для конструювання «атмосфери спогаду» або контрастного розмежування між фактичним і асоціативним рівнями оповіді.

Таким чином, у сучасній авторській анімації, яка працює з документальною основою, візуальний стиль — це не випадковий елемент оформлення, а ключовий інструмент художнього переосмислення. Він визначає глибину емоційного занурення, формує образну інтонацію твору та перетворює документальний матеріал на багатопланове мистецьке висловлювання, здатне впливати на глядача не лише інтелектуально, але й на рівні чуттєвого сприйняття.

2.2. Аналіз аналогів та світові тенденції розвитку

Анімація, що базується на документальних свідченнях, займає особливе місце у світовому кінематографі, оскільки поєднує достовірність факту з індивідуальним художнім баченням. Це дозволяє не лише відтворити хронологію подій, а й переосмислити їх крізь призму авторського досвіду, емоцій та культурного контексту. У такому підході важливими стають не лише сюжет і фактична база, а й образна система, яка формує спосіб сприйняття історії глядачем.

Автори застосовують широкий спектр стилів — від реалістичного ротоскопінгу до абстрактної графіки — аби передати ті аспекти досвіду, що залишаються поза межами архівних кадрів чи текстових свідчень. Візуальна мова в цьому випадку виступає інструментом реконструкції не лише фактів, а й емоційної правди.

1. Поєднання художньої стилізації та реалістичних елементів.

○ «Waltz with Bashir» (Ari Folman, 2008)

Автобіографічна стрічка, у якій автор переосмислює власні спогади про Ліванську війну 1982 року[13]. Приглушена палітра кольорів та плавна анімація створюють атмосферу сновидіння, що підкреслює фрагментарність пам'яті. Стилізація дозволяє передати травматичні образи без їх прямого відтворення, водночас зберігаючи емоційну достовірність (Рис. 1.1; Рис. 1.2).

○ «Persepolis» (Marjane Satrapi, 2007)

Мінімалістична чорно-біла стилістика, натхненна графічним романом, допомагає передати контраст між дитячими спогадами та жорсткою реальністю політичних змін в Ірані[14]. Художня простота підсилює універсальність історії, роблячи її близькою для глядача з будь-якого культурного середовища (Рис. 2.1; Рис. 2.2).

○ «Flee» (Jonas Poher Rasmussen, 2021)

Поєднання інтерв'ю та анімації, що забезпечує анонімність героя — біженця з Афганістану[15]. Анімація стає способом візуалізувати події, для яких відсутні документальні кадри, і водночас засобом емоційного занурення в його особисту історію.

2. Реалістичні підходи в документальній анімації(Рис. 3.1; Рис. 3.2).

○ «Tower» (Keith Maitland, 2016)

Заснований на реальних свідченнях про стрілянину в Техаському університеті (1966), фільм поєднує роторскопінг з архівними матеріалами[16]. Це дозволяє «оживити» слова очевидців, перетворивши їхній досвід на візуально присутній для глядача, а також поглибити емоційне сприйняття за рахунок деталізованої пластики рухів.

3. Експериментальні підходи(Рис. 4.1; Рис. 4.2).

○ «The Hangman at Home» (2021)

Інтерактивна анімаційна робота, де глядач взаємодіє з простором історії[19]. Абстрактна символіка та метафоричні образи пропонують не буквальне відтворення, а філософське осмислення теми моральної відповідальності(Рис. 5.1; Рис. 5.2).

○ «Letter to a Pig» (Tal Kantor, 2022)

Переосмислення реального листа, написаного після Голокосту, за допомогою змішаних технік (олівцева графіка, пастель, цифрова анімація) [17]. Це створює візуальну метафору злиття індивідуальної пам'яті та колективного досвіду(Рис. 6.1; Рис. 6.2).

○ «If Anything Happens I Love You» (Michael Govier, Will McCormack, 2020)

Мінімалістична чорно-біла стилістика з кольоровими акцентами як емоційними маркерами[18]. Використання метафоричних образів «тіней» стає засобом переосмислення теми втрати, перетворюючи особисту трагедію на універсальну притчу(Рис. 7.1; Рис. 7.2).

Документальна анімація у світі активно розвивається з початку 2000-х, коли автори почали використовувати анімаційні техніки для реконструкції травматичних подій та досвідів, які неможливо або неетично показати у вигляді прямої зйомки. Зараз існує кілька стійких тенденцій, що формують глобальний напрям розвитку цього жанру.

1. Анімація як форма реконструкції травми

Війни, насильство, еміграція, депортації, особисті трагедії — усі ці теми часто не мають достатньої візуальної документації або містять матеріали, використання яких є етично проблематичним. Анімація дозволяє відтворити події з повагою до героїв, але без зайвої натуралізації.

«Waltz with Bashir» і «Flee» сформували канон «анімаційного свідчення», де суб'єктивні спогади подаються через метафоричні візуальні послідовності. Спільним між ними є використання кольору як індикатора травматичного досвіду: теплі тони змінюються холодними, лінія стає різкішою або розмитою[13,15].

2. Використання експериментальних технік та змішаних медіа

Сучасні митці активно комбінують: 2D-анімацію, стоп-моушн, цифровий живопис, фактурні матеріали, реальні фото/відео, VR та інтерактивність.

Приклад — «The Hangman at Home», що перетворює документальний наратив у простір, де глядач стає учасником історії. Це демонструє новий напрям — іммерсивна документальна анімація, яка розширює межі традиційного кіно[19].

3. Метафоричний мінімалізм

Такі роботи, як «If Anything Happens I Love You» або «Letter to a Pig», доводять, що для глибокої емоційної дії не потрібна складна графіка. Стримана лінія, слабкий контраст, порожній простір і символічні акценти можуть передати більше, ніж реалістичні сцени[17,18].

Мінімалізм у документальній анімації виконує роль універсальної мови — він не прив'язаний до конкретної культури та легко зчитується глобальною аудиторією.

5. Українські приклади документальної анімації

Останніми роками українська документальна анімація активно розвивається у зв'язку з темою війни та переосмисленням історичної пам'яті. «Чому я живий» (Наріман Алієв та Сашко Даниленко) — змішана техніка, автобіографічність. Проекти «Docudays UA Animography» — документальні міні-анімації про реальні події війни[10]. Ці приклади демонструють перехід української анімації до моделі візуальної рефлексії, де головну роль відіграє внутрішній досвід героя.

Отже, аналіз показує, що у сучасній анімації, побудованій на документальній основі, візуальний стиль є ключовим інструментом переосмислення подій і свідчень. Реалістичні техніки посилюють ефект присутності, а стилізовані та абстрактні підходи дозволяють дистанціюватися від буквального зображення, щоб передати глибинний емоційний і психологічний зміст. Така анімація не лише фіксує факт, а й створює новий культурний образ події, надаючи їй додаткових смислових вимірів.

2.3. Принципи гармонізації візуально-художніх засобів у документальній анімації

У процесі створення авторської анімації на основі документальних матеріалів виникає потреба збалансувати дві протилежні складові: документальну достовірність та творчу інтерпретацію. Це завдання особливо актуальне, коли йдеться про переосмислення, а не буквальне відтворення джерел. У такому випадку головним стає збереження правдивого емоційного та змістового ядра події, навіть якщо візуальні та сюжетні елементи набувають символічного чи метафоричного характеру.

Можна виділити кілька ключових принципів гармонізації:

- Принцип емоційної автентичності — збереження сутності події, її психологічної та емоційної правди, навіть при використанні абстрактних чи символічних образів. Глядач має відчувати, що за метафорою стоїть реальна людська історія.
- Принцип тематичної відповідності — всі художні зміни, включно з образами, кольоровими рішеннями та монтажними прийомами, повинні узгоджуватися з темою та проблематикою документального матеріалу, а не суперечити їм.
- Принцип етичної делікатності — уникнення спотворення чи тривіалізації реальних подій та долі людей, особливо у випадках, коли йдеться про травматичний досвід (війна, насильство, втрати).
- Принцип композиційної інтеграції — у художньому полотні анімації документальна основа має зливатися з авторськими прийомами так, щоб глядач сприймав твір як цілісну візуально-емоційну історію, а не як механічне поєднання двох різних пластів.

Важливим аспектом роботи автора є визначення міри художнього узагальнення. Занадто реалістична подача може знецінити емоційний сенс історії, тоді як надмірна стилізація — розмити документальну основу. Тому художник має знайти баланс між відтворенням факту та створенням символічного простору.

Додаткові принципи гармонізації:

- Принцип “вибіркової деталізації”. Деталізуються лише ті елементи, які мають змістову важливість — обличчя, руки, символи, предмети з історії свідка. Все інше може бути узагальнене або навіть відсутнє. Це фокусується на суті, а не на візуальному перевантаженні.
- Принцип відповідності техніки темі. Матеріал має посилювати зміст. Наприклад: туш і грубі мазки — травма, війна, тривога;

акварель — спогад, плинність пам'яті; графіт — документальна точність; VR — реконструкція простору події.

- Принцип ритмічної драматургії. Ритм анімації має відповідати емоційному тонові. Статичний кадр = шок, пауза, заціпеніння. Плавний рух = спогад, ліричність. Ривковий рух = фрагментарність пам'яті.
- Принцип емоційної безпеки героя. Документальна анімація, особливо про війну, повинна дбайливо ставитися до свідків і не відтворювати травму в жорстких формах, якщо це не є необхідним для розуміння суті події.

Таким чином, дотримання цих принципів дозволяє уникнути конфлікту між фактичним і художнім, досягти гармонійного поєднання реального досвіду та індивідуального авторського бачення, зберігаючи при цьому довіру глядача. У результаті створюється не лише анімаційний твір, але й потужний візуально-комунікаційний інструмент, здатний впливати на суспільне сприйняття історичних і сучасних подій.

Висновки до другого розділу

У другому розділі було здійснено комплексний аналіз художньо-виражальних засобів та принципів створення авторської анімації, що переосмислює документальні свідчення у візуальній формі. Дослідження виявило, що сучасна авторська анімація, особливо у контексті воєнної тематики та рефлексії травматичних подій, активно застосовує метафоричні, символічні та експресивні прийоми. Це дозволяє не лише передати емоційно-образний зміст документальних свідчень, а й створити нові сенси, актуальні для сьогодення.

Особливу увагу було приділено трьом ключовим принципам гармонізації змісту та художньої форми:

1. Інтерпретаційна достовірність, що у випадку переосмислення передбачає збереження емоційної правди та поваги до першоджерел, навіть за умови відсутності прямої візуальної чи текстової цитати.
2. Візуальна метафоричність, яка дає змогу абстрагуватися від прямого відтворення подій і створити універсальні образи, здатні викликати співпереживання незалежно від культурного чи мовного контексту.
3. Гармонія стилю та змісту, що забезпечує цілісність сприйняття та підсилює емоційний вплив на глядача.

Аналіз прикладів українських і зарубіжних авторських анімаційних робіт показав, що саме баланс між емоційною автентичністю, образною виразністю та художньою умовністю забезпечує ефективність документальної анімації як сучасного виду мистецтва. Документальна анімація доводить, що факт може бути переданий не лише через пряме свідчення, а й через художній образ, який виявляється здатним донести глибші рівні значення — психологічні, культурні, етичні. Метафоричність, стилізація, змішані техніки,

робота з кольором та текстурою стають інструментами реконструкції внутрішнього досвіду людини.

Таким чином, сучасна документальна анімація є не лише способом фіксації подій, а й потужною формою візуальної комунікації, що дозволяє осмислювати складні соціальні процеси, колективну пам'ять та індивідуальні історії. Вона поєднує естетику та документальність, створюючи нову художню мову, яка набуває особливої актуальності в умовах світових криз, війн та культурних трансформацій.

РОЗДІЛ 3

ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ: ВІЗУАЛЬНО ХУДОЖНЄ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ СВІДЧЕНЬ

3.1. Обґрунтування вибору теми та концептуальна ідея проєкту

Ідея анімаційного проєкту виникла як відповідь на потребу художнього осмислення сучасної історичної реальності України через мову метафори та образу. Повномасштабна війна, яку переживає країна, стала не лише трагедією для мільйонів громадян, але й потужним поштовхом до переосмислення ролі мистецтва як засобу збереження пам'яті, формування національної ідентичності та підтримки морального духу суспільства.

Сучасна українська авторська анімація дедалі частіше звертається до теми війни та її наслідків, використовуючи різні художні техніки для створення емоційно насичених і символічно глибоких творів. У цьому контексті запропонований проєкт є спробою поєднати поетичність художнього висловлювання з документальною основою, переосмисленою через авторську візуальну мову.

Передумовами створення проєкту стали:

1. Особисті мотивації автора — бажання дослідити тему війни через призму пам'яті, внутрішніх переживань і метафоричних образів, уникаючи прямолінійного зображення жорстокості.
2. Суспільний запит — потреба у творах, що передають досвід війни мовою, зрозумілою як українській, так і міжнародній аудиторії, та здатні викликати емпатію й роздуми.
3. Художні впливи — натхнення роботами світового та українського авторського кіно, зокрема анімацій, що поєднують реалістичні теми з експериментальними техніками, такими як "Letter to a Pig" або "Flee".

4. Технічні можливості — доступність сучасних цифрових інструментів для створення покадрової анімації (пісочна, тушева техніка, комбіновані цифрові методи), що дозволяють реалізувати проект у домашніх умовах без значних матеріальних витрат.
5. Культурно-історичний контекст — необхідність збереження та трансляції пам'яті про сучасні події для майбутніх поколінь, використовуючи художні форми, що мають тривалу емоційну цінність.

Таким чином, анімаційний проєкт є результатом поєднання особистого творчого пошуку, актуальної соціальної теми та використання сучасних художніх і технічних засобів для створення емоційно виразного та смислово насиченого твору.

3.2. Сценарна розробка та композиційна побудова твору

Проєкт спирається на переосмислення листів і слів українських воїнів, а також на загальнолюдські емоції, що виникають у момент небезпеки та втрати. Важливо, що робота не претендує на документальність — вона не цитує реальні тексти, а художньо трансформує образи, емоції та мотиви, які могли би бути у подібних листах.

Візуальна концепція ґрунтується на використанні традиційних графічних технік та цифрової анімації, які дають змогу створити атмосферу плинності, розмитих контурів та органічних метаморфоз. Така техніка дозволяє перетворенням персонажів відбуватися плавно та поетично: тінь стає птахом, листом, подихом.

Кольорова палітра обмежена: переважають темні глибокі відтінки сірого, коричневого та синьо-чорного для зображення небезпеки та страху, тоді як світлі жовто-золоті й теплі білі тони з'являються у моменти надії. Звуковий супровід побудований на поєднанні тихого, інтимного голосу

оповідача та м'яких атмосферних звуків, які іноді змінюються напруженими аудіо-сплесками, підкреслюючи драматичні моменти.

Сценарій. «Залиш мене живим»

Хронометраж: 2:30–3:00 хв

Структура та сцени:

0:00 – 0:15 — Тиша. Вступ.

Чорний екран. Лише подих і ледь чутна музика. Повільно з'являється пляма, яка дихає, з якої з'являється силует тіні, що збирається з силами та пробуджується.

Закадрово: «Сьогодні було важко. Але ми живі. Я хочу, аби ти знала, що я дуже тебе люблю...»

0:15 – 1:00 — Перетворення. Біг. Війна.

Тінь спочатку йде, а потім починає бігти.. Під тиском страху та хаосу тінь трансформується у птаха, що здіймається вгору.

Закадрово: «Я ще не вмер. Я лечу в небі над рідною землею...»

1:00 – 1:45 — Внутрішній монолог. Падіння.

Птах летить на руїнами., поступово перетворюючись на лист, що летить над полем. Миттєві образи минулого: дитинство, родина, мирне життя — у змитих, розмитих тонах.

Закадрово: «Якщо я не повернусь — не плач. Живи. Я хочу, щоб ти пам'ятала мене усміхненим...»

1:45 – 2:30 — Втрата.

Лист закриває екран. . Коротка пауза. Тиша. Шелест трави та квітів, мирні звуки. Дитина сидить на лавочці з листом у руках.

2:30 – 3:00 — Світло. Пам'ять.

Дитина підіймає голову у небо.

Голос дитини з мирного міста: «Дякую...»

3.3. Засоби, матеріали та технології реалізації

Реалізація анімаційного твору «Залиш мене живим» передбачає поєднання традиційних графічних технік та сучасних цифрових інструментів для створення покадрової анімації. Основна мета — забезпечити виразну художню мову, що передає емоційний та психологічний стан героя через метаморфози тіні, птаха, листа та подиху.

Основні засоби реалізації:

1. Матеріали та підготовка образів

- Використання графічних матеріалів: олівці, туш, акварель, пастель, фактурний папір для колажу.
- Створення колажних елементів вручну, їх подальше сканування та підготовка у цифровому форматі для анімації.
- Розробка ескізів і композиційних шаблонів для кожної ключової сцени.

2. Покадрова анімація та цифрові програми

- Toon Boom Harmony для анімації відсканованих матеріалів та створення плавних рухів.
- Storyboarder для розробки аніматика та планування послідовності сцен і монтажу.
- Adobe Photoshop для додаткової обробки графічних елементів та створення текстур.
- After Effects для композитингу, монтажу та додавання ефектів світла, тіні та кольору.

3. Композиційні та монтажні прийоми

- Плавні переходи між метаморфозами тіні, птаха, листа та подиху для створення єдиного наративного потоку.
- Робота з ритмом кадрів і кольоровою гамою для підсилення емоційного впливу та драматургії сцен.

- Використання символічних кольорів та текстур для відображення психологічного стану героя та контрасту між темрявою і світлом.
4. Звуковий супровід та закадровий голос
- Мінімалістична музика і звуки дихання, що підкреслюють напруженість і внутрішній стан персонажа.
  - Закадрове читання уривків листів для створення особистої історії та емоційного зв'язку з глядачем.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі магістерської роботи було представлено авторську проєктну пропозицію, спрямовану на створення сучасного анімаційного твору, що переосмислює документальні свідчення за допомогою візуально-художніх засобів. Розкрито передумови проєкту, визначено його ідейне спрямування, концепцію, а також обґрунтовано вибір технічних та художніх рішень для реалізації.

Передумови створення анімаційного проєкту зумовлені актуальністю теми збереження та інтерпретації документальних свідчень у культурному просторі, зокрема через призму авторської анімації. Було визначено, що такий підхід сприяє формуванню емоційного зв'язку глядача з матеріалом, дозволяє глибше зануритися у події та створює умови для багат шарового сприйняття інформації.

Ідея та концепція твору передбачають поєднання документальної основи з художнім переосмисленням через засоби колажу, графічних матеріалів та покадрової цифрової анімації. Такий підхід дає змогу зберегти автентичність змісту, водночас надаючи автору свободу інтерпретації та можливість візуального метафоричного переосмислення.

У процесі визначення засобів реалізації було обґрунтовано вибір програмного забезпечення, зокрема Toon Boom Harmony для створення та анімації, Storyboarder для підготовки аніматика, а також графічних редакторів

для обробки колажних і мальованих елементів. Поєднання традиційних матеріалів із сучасними цифровими технологіями забезпечує унікальність візуальної мови проєкту, гнучкість у творчому процесі та відповідність технічним вимогам сучасного анімаційного виробництва.

Таким чином, третій розділ роботи заклав концептуальну та технологічну основу для практичної реалізації авторського анімаційного твору, що поєднує документальну основу з художньою інтерпретацією, використовуючи комплекс візуально-художніх та технічних засобів, спрямованих на створення глибокого, емоційно насиченого та сучасного продукту.

ВИСНОВКИ

Магістерська робота присвячена дослідженню авторської документальної анімації як засобу художнього переосмислення реальних подій та документальних свідчень, а також розробці власного анімаційного проекту. Основна мета роботи полягала у визначенні візуально-композиційних та наративних особливостей авторської документальної анімації, аналізі сучасних світових та українських практик, а також створенні концепції анімаційного твору, який поєднує художню стилізацію та документальний підтекст.

1. У першому розділі проведено систематизацію наукових джерел і літератури, що стосується авторської документальної анімації, її історії, стилістики та методів візуальної інтерпретації. Дослідження показало, що авторська документальна анімація перебуває на етапі активного розвитку, особливо в українському медіапросторі, де відсутні комплексні аналізи візуально-композиційних рішень та наративних стратегій. Аналіз літератури дав змогу окреслити ключові напрями досліджень: реалістичні підходи, стилізовані та абстрактні рішення, а також експериментальні форми інтерактивної та анімованої реконструкції подій. Виявлено, що поєднання художньої інтерпретації та документальної основи потребує чіткого обґрунтування композиційних і графічних рішень.
2. Другий розділ присвячено аналізу художніх прийомів авторської документальної анімації. Було встановлено, що вибір візуального стилю визначає спосіб інтерпретації реальних подій, ступінь емоційного впливу та сприйняття глядачем внутрішнього світу героя. Реалістичні прийоми підсилюють ефект присутності, забезпечують точність рухів і міміки, тоді як стилізовані та абстрактні техніки дозволяють передати травматичний досвід,

суб'єктивні спогади та внутрішні переживання персонажів. Продумана композиція кадру, колористика, ритм руху та графічна стилізація формують цілісний емоційний і наративний ефект. У підсумку, дослідження підтвердило, що авторська документальна анімація є потужним засобом художнього переосмислення реальних подій.

3. У третьому розділі представлено практичну частину роботи — розробку короткометражного анімаційного твору. Концепція твору ґрунтується на переосмисленні документальних свідчень через художні метафори трансформації образу, що дозволяє передати внутрішні переживання героя та емоційний вплив на глядача через художню інтерпретацію. Сценарій твору передбачає чітку драматургічну структуру, яка забезпечує розвиток основної ідеї, підтримує емоційний ритм та підсилює драматичну напругу. Кожна сцена твору реалізує художню концепцію та спрямована на формування у глядача глибокого емоційного сприйняття.
4. Для втілення проекту було обрано покадрову анімацію з використанням графічних матеріалів і колажу, відсканованого для цифрової анімації. Використовувалися програмні засоби для створення покадрового аніматика та анімаційної сцени, що дозволяє точно контролювати ритм, композицію та темп оповіді. Такий підхід забезпечує якісну передачу художнього задуму та дає змогу експериментувати з графічними і колористичними рішеннями.
5. Наукова та практична значимість роботи. Результати дослідження демонструють можливості авторської документальної анімації для переосмислення і візуалізації реальних подій, розвитку емоційної та психологічної комунікації з глядачем. Практичне значення роботи полягає у створенні авторського проекту, що може слугувати методичним прикладом для майбутніх аніматорів,

дизайнерів мультимедійних продуктів і дослідників у сфері візуальної комунікації. Робота також відкриває перспективи використання покадрової анімації та колажних технік у художньому осмисленні документальної інформації, формує нову візуальну культуру авторської анімації та може бути адаптована для подальших творчих та освітніх проєктів.

Подальший розвиток теми може включати експерименти з іншими художніми техніками (цифровий живопис, комбінована анімація, інтерактивні формати), глибше дослідження психологічного впливу анімації на глядача, а також розробку методологій поєднання художньої стилізації з документальними даними. Такий підхід сприятиме поглибленню наукового та практичного розуміння авторської документальної анімації як сучасного засобу мистецької репрезентації пам'яті і емоційного досвіду.

У підсумку, результати дослідження підтверджують, що авторська документальна анімація є ефективним інструментом художнього переосмислення реальних подій, поєднуючи документальну основу з інноваційними графічними та анімаційними рішеннями. Розроблений проєкт демонструє практичну реалізацію цих принципів, показуючи, як сучасні цифрові інструменти та покадрова анімація можуть формувати унікальну візуальну мову та емоційний вплив. Робота робить внесок у розвиток української анімаційної практики та відкриває нові перспективи для дослідження та застосування авторської документальної анімації у мистецтві та освіті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Левченко Л. А. Анімаційне мистецтво України: тенденції розвитку та стилістичні пошуки. — Харків: ХНАМД, 2021. — 240 с.
2. Соколов С. Документальна анімація як інструмент репрезентації пам'яті // Вісник мистецтвознавства. — 2023. — Вип. 12. — С. 45–60.
3. Мельник О. Анімаційні техніки у документальному кіно: від інфографіки до художньої інтерпретації. — Київ: КНУКіМ, 2022. — 180 с.
4. Ward P. Animating with Facts: The History and Theory of Animated Documentary. — London: Palgrave Macmillan, 2012. — 300 p.
5. Puhalska A. The Animated Documentary. — New York: Routledge, 2013. — 250 p.
6. Honess Roe A. Animated Documentary: Theory and Practice. — London: Palgrave Macmillan, 2021. — 210 p.
7. Mobbs S. A. The Visual Language of Animated Documentary. — New York: Routledge, 2016. — 198 p.
8. Чеботарьова І. Б., Герасименко А. Ю. Використання AR у створенні настільних ігор: програмні платформи та дизайнерські рішення // Сучасний дизайн. — 2024. — № 5. — С. 20–35.
9. Левченко Л. А. Цифрові технології в сучасному мистецтві: комунікативні та естетичні виміри. — Харків: ХНАМД, 2022. — 210 с.
10. Docudays UA Animography [<https://docudays.ua/2013/news/docu-info/anima/>]
11. Шелл Дж. The Art of Game Design: A Book of Lenses. — Boca Raton: CRC Press, 2019. — 456 p.
12. Ісбістер І. How Games Move Us: Emotion by Design. — Boston: MIT Press, 2016. — 312 p.
13. Folman A. Waltz with Bashir [Анімаційний фільм]. — Ізраїль: Bridgit Folman Film Gang, 2008. — 90 хв.

14. Satrapi M. *Persepolis* [Анімаційний фільм]. — Франція: Sony Pictures Classics, 2007. — 96 хв.
15. Rasmussen J. P. *Flee* [Анімаційний фільм]. — Данія: Final Cut for Real, 2021. — 90 хв.
16. Maitland K. *Tower* [Анімаційний фільм]. — США: The Austin Chronicle, 2016. — 80 хв.
17. Kantor T. *Letter to a Pig* [Анімаційний короткометражний фільм]. — Ізраїль, 2022. — 10 хв.
18. Govier M., McCormack W. *If Anything Happens I Love You* [Анімаційний короткометражний фільм]. — США: Netflix, 2020. — 12 хв.
19. *The Hangman at Home* [Інтерактивний анімаційний досвід]. — 2021.
20. Wells P. *Animation: Genre and Authorship*. — London: Wallflower Press, 2002. — 210 p.
21. Куценко О. В. *Культура пам'яті в Україні: теоретичні підходи та практики репрезентації*. — Київ: Інститут культурології НАН України, 2019. — 198 с.
22. Назаренко О. Візуалізація історичної пам'яті у сучасному українському кіно // *Кіно-театр*. — 2020. — № 4. — С. 45–51.
23. Качановська О. М. Анімаційне мистецтво як засіб художньої інтерпретації історичних подій // *Мистецтвознавчі записки*. — 2021. — Вип. 40. — С. 112–120.
24. Ніколс Б. *Вступ до документалістики* / пер. з англ. — Київ: ArtHuss, 2021. — 312 с.
25. Berry S. *Screening the Past: Film and the Representation of History*. — London: Routledge, 2018. — 264 p.
26. Nasra M. *Interactive Documentary: Theory and Practice*. — London: Bloomsbury, 2020. — 280 p.
27. Buchan S. *Pervasive Animation*. — New York: Routledge, 2013. — 256 p.
28. Wells P. *Understanding Animation*. — London: Routledge, 2012. — 232 p.

29. Buchan S., Honess Roe A. *Animated Realities: A Guide to Documentary Animation*. — London: Palgrave Macmillan, 2023. — 276 p.
30. Renov M. *The Subject of Documentary*. — Minneapolis: University of Minnesota Press, 2004. — 288 p.
31. Gaines J., Renov M. *Collecting Visible Evidence*. — Minneapolis: University of Minnesota Press, 1999. — 326 p.
32. McKernan L. *Digital Memory and the Moving Image: Audiovisual Archiving in the 21st Century*. — London: BFI Publishing, 2017. — 210 p.
33. Jenkins H. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. — New York: NYU Press, 2006. — 308 p.
34. Мельник С. Анімаційні образи в сучасних цифрових медіа // *Медіакультура*. — 2022. — № 8. — С. 75–84.
35. Надія Ж. Як українські митці закарбовують пам'ять про героїв України. — 2024. [<https://platform.man.gov.ua/media/52f3a0b3-64b3-4045-ba5f-e0b39346a942>]

ДОДАТОК А

Рис. 1.1 Кадри «Waltz with Bashir» (Ari Folman, 2008)

Рис. 1.2 Кадри «Waltz with Bashir» (Ari Folman, 2008)

Рис. 2.1 Кадри «Persepolis» (Marjane Satrapi, 2007)

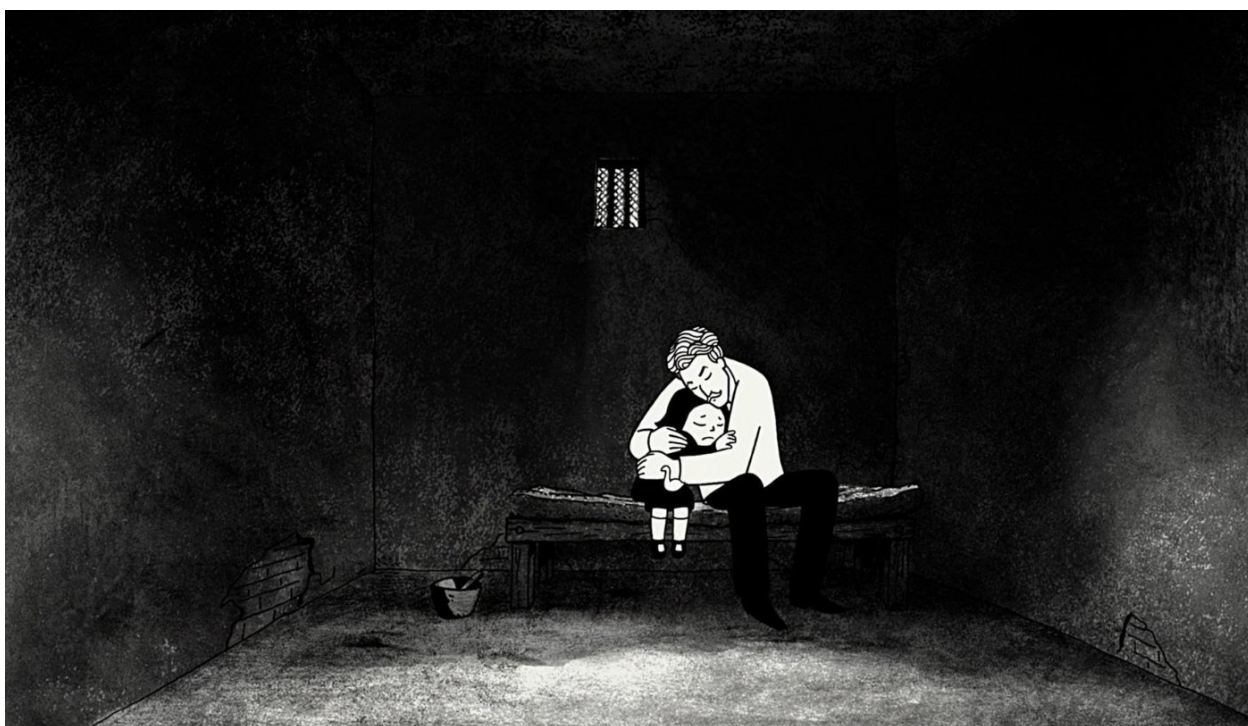

Рис. 2.2 Кадри «Persepolis» (Marjane Satrapi, 2007)

Рис. 3.1 Кадри «Flee» (Jonas Poher Rasmussen, 2021)

Рис. 3.2 Кадри «Flee» (Jonas Poher Rasmussen, 2021)

Рис. 4.1 Кадри «Tower» (Keith Maitland, 2016)

Рис. 4.2 Кадри «Tower» (Keith Maitland, 2016)

Рис. 5.1 Кадри «The Hangman at Home» (2021)

Рис. 5.2 Кадри «The Hangman at Home» (2021)

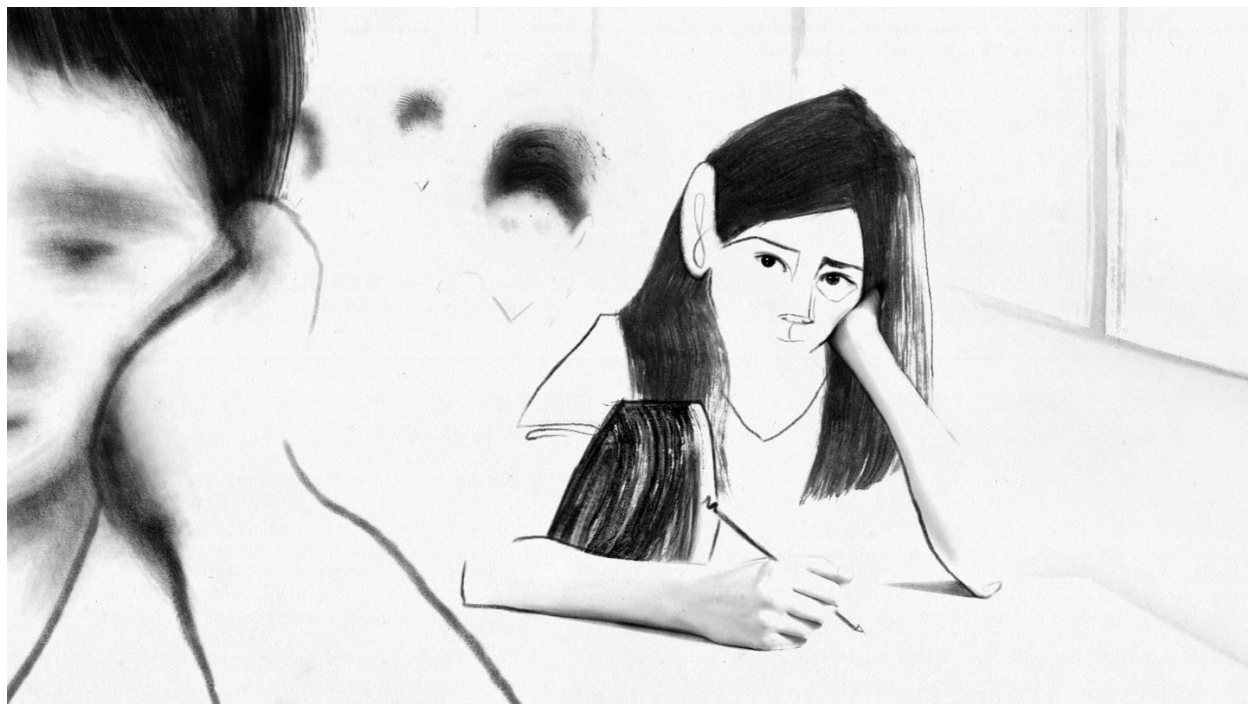

Рис. 6.1 Кадри «Letter to a Pig» (Tal Kantor, 2022)

Рис. 6.2 Кадри «Letter to a Pig» (Tal Kantor, 2022)

Рис. 7.1 Кадри «If Anything Happens I Love You» (Michael Govier, Will McCormack, 2020)

Рис. 7.2 Кадри «If Anything Happens I Love You» (Michael Govier, Will McCormack, 2020)

ДОДАТОК Б

Рис. 1 Стоп-кадр дипломної роботи «Залиш мене живим»